12 Οκτωβρίου 2026

Μετακομιδή ιερών λειψάνων Αγίου Μαξίμου του Γραικού στην Αρτα (12 Οκτωβρίου 1997)

Ορθοδοξία και Ορθοπραξία / Συναξαριακές Μορφές

Η μετακομιδή των Ιερών Λειψάνων του Αγίου Μαξίμου του Γραικού στην Άρτα έγινε την 12η Οκτωβρίου 1997. Συγκεκριμένα ο Καθηγούμενος της Ι.Μ.Μ. Βατοπαιδίου Γέροντας Εφραίμ, συνοδευόμενος από τους Βατοπαιδινούς πατέρες Τιμόθεο, Αθανάσιο και Ανδρέα, μετέφεραν στην Άρτα τεμάχιο του λειψάνου του αγίου, το οποίο δόθηκε μεν στον Μητροπολίτη Άρτας στη Ρωσία, αλλά κατόπιν επιθυμίας του Σεβασμιωτάτου παρέμεινε επί μερικούς μήνες στην Μονή Βατοπαιδίου .

Γράφονται στα Πρακτικά της Συνάξεως της Ι.Μ.Μ.Βατοπαιδίου τα εξής.
«...το απόγευμα αφίχθησαν εις Άρταν συνοδεία πάντοτε περιπολικού οχήματος και οχήματος ασφαλείας της Αστυνομίας, όπου επεφυλάχθη μεγαλειώδης και θερμοτάτη υποδοχή εις τον άγιον Μάξιμον υπό του Σεβασμιωτάτου αγίου Άρτης και άλλων αρχιερέων, των αρχών της πόλεως και του Αρτινού λαού, υποδεχομένου τον ομαίμονα άγιόν του εις τα χώματα ένθα ανετράφη. Αξίζει να σημειωθή ότι όλη η περιοχή τότε υπέφερεν εξ ανομβρίας και δια της αφίξεως του αγίου λειψάνου ήρχισε καταρρακτώδης βροχή, η οποία εσταμάτησε δι ολίγην ώραν κατά την υποδοχήν και μέχρι του πέρατος της υποδοχής. Ο λαός έζησε το γεγονός τούτο ως διπλούν θαύμα του αγίου Μαξίμου. Αφ ενὸς ο άγιος έφερε τας ποθουμένας βροχάς, και αφ ετέρου έπαυσε ταύτας δι ολίγον δια να δυνηθή ο κόσμος να παρευρεθή εις

ίνησίν του από

«Ετελέσθησαν

λαμπραί Ιεραί Ακολουθίαι και αγρυπνία εις τον Μητροπολιτικόν Ναόν, όπου και εναπετέθη δια την προσκύνησιν το άγιον λείψανον. Τέλος ο Άγιος Καθηγούμενος ανέφερεν ότι εξεφώνησεν ομιλίαν εις την αίθουσαν του ομίλου «Σκουφάς», κατόπιν προσκλήσεως του ομίλου, παρουσία των επισήμων και του χριστεπωνύμου πληρώματος υπό τον τίτλον: «Ο Μάξιμος ο Γραικός ως άγιος της Ορθοδόξου Εκκλησίας»

Από την ομιλία του Γέροντος Εφραίμ του Βατοπαιδινού δημοσιεύουμε ένα μικρό απόσπασμα:
ΓΕΡΟΝΤΟΣ ΕΦΡΑΙΜ ΤΟΥ ΒΑΤΟΠΑΙΔΙΝΟΥ
– Ο ΜΑΞΙΜΟΣ Ο ΓΡΑΙΚΟΣ ΩΣ ΑΓΙΟΣ ΤΗΣ ΟΡΘΟΔΟΞΟΥ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ

ΑΝΑΦΟΡΑ ΕΙΣ ΤΗΝ ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΗΝ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΤΗΤΑ ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΜΑΞΙΜΟΥ ΤΟΥ ΒΑΤΟΠΑΙΔΙΝΟΥ ΤΟΥ ΕΞ ΑΡΤΗΣ
(Απόσπασμα)

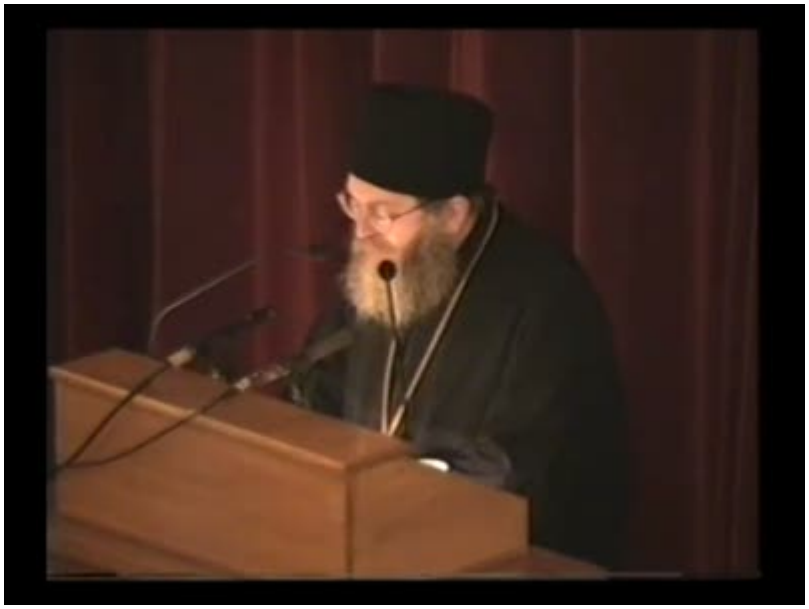

«Η Ιερά Μεγίστη Μονή Βατοπαιδίου κατά το ιστορικό της παρελθόν έχει αποδειχθεί ότι διαδραμάτιζε διπλό ρόλο όσον αφορά την πνευματική της δραστηριότητα. Αφ’ ενὸς μεν δρούσε στην ησυχία και την αμεριμνία που είναι οι προϋποθέσεις για την κάθαρση από τα πάθη, το φωτισμό του νου και τη θέωση και αφ ετέρου τα θεωθέντα και αγιασμένα τέκνα της τα έστελνε στην ιεραποστολή για να δώσουν την καλή μαρτυρία της ακραιφνούς Ορθοδόξου ημών Αγιορειτικής Παραδόσεως προς στήριξη του λαού του Θεού, κάτι που δεν είναι ξένο στο ρου της διαχρονικής πορείας της Εκκλησίας. Και τολμούμε να πούμε ότι τόσο πολύ διακρινόταν η Μεγίστη αυτή Μονή στον τομέα αυτό, ώστε να επιδοθεί σ’ αυτὴ ο κλήρος της Ιεραποστολής, όχι μόνο στην ημεδαπή αλλά και στα άλλα Ορθόδοξα Έθνη.

Ο Άγιος Μάξιμος ο Βατοπαιδινός, γνωστός σαν « ο Άγιος Μάξιμος ο Γραικός», υπήρξε ένας από τους διαπρεπέστερους μοναχους, διεκρίθη δε σαν θεολόγος, φιλόσοφος, συγγραφέας και ποιητής κατά το α’ ήμισυ του 16ου αιώνα, που έγινε γνωστός σαν «φωτιστής και αναμορφωτής του Ρωσσικού Έθνους».

Γεννήθηκε στην πόλη της Άρτας, στη Βορειοδυτική Ελλάδα, γύρω στο έτος 1470 και καταγόταν από πλούσια, επιφανή και ευσεβή οικογένεια και ονομαζόταν Μιχαήλ Τριβώλης. Έλαβε τη βασική παιδεία από τους γονείς του και στα σχολεία Άρτας και Κέρκυρας. Σε ηλικία είκοσι χρόνων μετέβηκε στην Ιταλία,όπου παρακολούθησε ανώτερες σπουδές για μια δεκαπενταετία στα πανεπιστήμια της Ιταλίας, Βενετία, Πάδοβα, Φερράρα, Φλωρεντία και στα Μεδιόλανα. Ένας από τους πλέον έγκριτους βιογράφους του Αγίου Μαξίμου ο πρίγκηπας Ε. Γκολουμπίνσκιϊ

ισχυρίσθηκε ότι, εάν παρέμενε τελικά στην Ιταλία, θα γινόταν ένας από τους διαπρεπέστερους Καθηγητές Πανεπιστημίων της εποχής εκείνης.

Όμως ο Άγιος Μάξιμος επιδόθηκε σε έντονη αναζήτηση του αυθεντικού τρόπου της χριστιανικής ζωής, αφού διαπίστωσε την γυμνότητα του ανθρώπου χωρίς το Θεό, ζώντας στην Ιταλία όπου τότε άκμαζε ο αναγεννησιακός ουμανισμός. Ακούοντας δε, για τη μοναστική πολιτεία του Αγίου Όρους και ποθώντας να επιτύχει τον ύψιστο ανθρώπινο προορισμό τη θέωση, αφού διαπίστωσε την ματαιότητα κάθε επίγειας δόξας και σοφίας κατά κόσμο, αποφάσισε να αφοσιωθεί στον Κύριο σαν μοναχός στο περιφανέστερο λίκνο της Ανατολικής Ορθοδόξου Παραδόσεως της εποχής του και κατάληξε στην Ιερά Μεγίστη Μονή Βατοπαιδίου.

Το 1515 ο Τσάρος Βασίλειος Ιβάνοβιτς ζήτησε από το Οικουμενικό Πατριαρχείο, καθώς και από τον « Πρώτο » του Αγίου Όρους εμπειρο, πεπαιδευμένο και ενάρετο μοναχό για να μεταφράσει εκκλησιαστικά κείμενα στη ρωσική γλώσσα και συνάμα να διορθώσει εσφαλμένες μεταφράσεις και αντιγραφές της Αγίας Γραφής και Πατερικών κειμένων. Όλοι,συμπεριλαμβανομένης της Βατοπαιδινής Γεροντίας, επέλεξαν ομόφωνα τον χαρισματούχο μοναχό Μάξιμο.

Ο Άγιος Μάξιμος αναχώρησε από το Άγιο Όρος το 1516. Σαν εκπρόσωποι του ευγενούς Ρωσικού λαού υποδέχθηκαν τον Αγιο-ρείτη μοναχό και τη συνοδεία του, ο Μητροπολίτης Μόσχας Βαρλαάμ και ο Τσάρος Βασίλειος Ιβάνοβιτς.

Δυστυχώς, την εποχή εκείνη το Ρωσικό Έθνος μαστιζόταν από κενές ιδεολογίες, που είχαν υπεισέλθει και στα Ορθόδοξα εκκλησιαστικά βιβλία, ίσως όχι τυχαία. Ο Μάξιμος ανέπτυξε συγγραφικό, μεταφραστικό, διορθωτικό και ερμηνευτικό έργο. Παράλληλα η Ορθοπραξία του ήλκυσε σύντομα το Τσάρο και το Μητροπολίτη, καθώς επίσης και το λαό και αρκετούς επιφανείς και διακεκριμένους άνδρες, που διεπίστωσαν στο πρόσωπό του το σοφό μοναχό, που είχε τη δυνατότητα να επιλύει δυνάμει Θεού με τις συνετές του διδαχές και συμβουλές τα πολυσχιδή προβλήματα που ανήκαν στους ανθρώπους όλων των κοινωνικών τάξεων και δραστηριοτήτων. Έτσι άρχισε το συμβουλευτικό του έργο κυρίως προς το Ρώσο Ηγεμόνα και το Μητροπολίτη που διοικούσαν τα της Πολιτείας και τα της Εκκλησίας.

….. Πρέπει δε να σημειώσουμε ότι ο Άγιος Μάξιμος ο Γραικός υπήρξε ο πρώτος μύστης των Ρώσων στην αρχαία Ελληνική φιλοσοφία και φιλολογία, λόγω της σχετικής εμβριθούς και πολυετούς σπουδής του στη Δύση. Επίσης ήταν ο πρώτος εισηγητής της τυπογραφίας στη Ρωσία, ένεκα των στενών του σχέσεων με τον περίφημο Ιταλό τυπογράφο και λόγιο Άλδο Μανούτσι. Γενικά, ο Φωτιστής και Ισαπόστολος Μάξιμος ενεργούσε πολύτροπα και σοφά και φρόντιζε να μορφώνει πλήθος ανθρώπων, που συνέχισαν το κολοσσιαίο έργο της Ορθοδόξου διαφώτισης

της Ρωσίας για τη σωτηρία του λαού και προς δόξα και χαρά της Εκκλησίας του Χριστού. Οι εν λόγω πολιτιστικές δραστηριότητες του Αγίου Μαξίμου εξάρουν την πολυποίκιλη ευεργετική δράση του Αγίου, που αναδείχθηκε όχι μόνον Ιεραπόστολος αλλά και εκπολιστιστής του Ρωσικού λαού, που την εποχή εκείνη βρισκόταν σε κατάσταση αγραμματοσύνης και αμάθειας.

Η ιεραποστολική δράση του Αγίου Μαξίμου διάρκεσε για μια οκταετία. Το ομολογιακό του έργο όμως του επιφύλασσε βαρύ σταυρό, η μάλλον ο εχθρός της αλήθειας διάβολος επιχείρησε να καταστρέψει το έργο του Μαξίμου! Αλλά τελικά αστόχησε, διότι «ο κόκκος του σίτου έπεσεν εις την γην και απέθανεν και έδωκεν καρπόν εκατονταπλασίονα», κατά το Κυριακό λόγιο.

Ευκρινέστερα αναφέρομε ότι λόγω ατασθαλιών εκ μέρους πολιτικών και ορισμένων εκκλησιαστικών φορέων – που οφείλονταν εν πολλοίς σε άγνοια – ο Αθωνίτης Πατήρ αναγκάσθηκε να διαμαρτυρηθεί και να ελέγξει κάποιους, με βάση τις ευαγγελικές αξίες και σύμφωνα με την εκκλησιαστική ιδιότητα, που του χορηγήθηκε από τη Ρωσική Εκκλησία και τη Βασιλεία της χώρας. Δυστυχώς όμως, αντί η κατάσταση των πραγμάτων να βελτιωθεί, ο Μάξιμος είχε πλέον να αντιμετωπίση την έχθρα των ανθρώπων αυτών. Σ αυτοὺς συμπεριλαμβανόταν και ο ίδιος ο υπ αυτοῦ ελεγχθείς Τσάρος και ο Μητροπολίτης της Ρωσίας Δανιήλ, που αγνοούσαν το ειλικρινές ενδιαφέρον του Αγίου για τη σωτηρία τους και την ευθυδρομία της Ρωσικής Εκκλησίας.

Απ εδώ αρχίζει μια βαριά σταυρική πορεία του Αγίου εν μέσω φυλακών και κατατρεγμών και μέχρι θανάτου δοκιμασιών. Αυτές ακριβώς οι δοκιμασίες τελειοποίησαν πνευματικά τον Μάξιμο, ώστε να θεωρείται σήμερα ο πρώτος από τα επιφανή τέκνα της Ιεράς Μεγίστης Μονής Βατοπαιδίου, ο άριστος από τους μεγαλύτερους στην αγιότητα, Ισαπόστολος και Ομολογητής, Μάρτυρας και Όσιος και Έγκλειστος και Ησυχαστής. Είναι αυτός που με θεία κλήση συγκέντρωσε όλα μαζί τα χαρίσματα και σ’ αυτὸν αρμόζουν όλες οι εν λόγω προσωνυμίες σε τέτοιο βαθμό, ώστε να μη θεωρείται κάτι απ αυτὰ υπερβολή, καθώς θα αποδείξομεν πιο κάτω με τις πενιχρές μας δυνάμεις και με τις πρεσβείες του Οσίου μας Πατέρα. Και όχι μόνον δεν μπορεί να θεωρηθούν υπερβολή όλες οι εν λόγω προσωνυμίες, αλλά αποδεικνύεται ακόμη ότι ο Άγιος αυτός ξεπερνούσε κατά πολύ και τους αγίους εκείνους που επιμελήθηκαν στο έπακρο ένα τρόπο ζωής κατά το ανθρώπινο δυνατό και μια ασκητικότητα, που τους διάκρινε και τους κατέταξε στο δικό τους τάγμα.

……Ο Άγιος γέροντας στην ηλικία και καταβεβλημένος από τις πολλαπλές κακουχίες της ισοβίου φυλάκισής του, κατά την 21η Ιανουαρίου του 1556, ημέρα που η Εκκλησία τιμά τον ομώνυμο και προστάτη του Άγιο Μάξιμο τον Ομολογητή,

και στην Ιερά Μονή της μετάνοιάς του στο Βατοπαίδι οι πατέρες και αδελφοί του αμέριμνοι και αγαλλώμενοι τιμούσαν κατά το έθος την εορτή της Παναγίας της Παραμυθίας, ξένος σε ξένη χώρα, χωρίς ανθρωπίνη παρηγοριά, ο Άγιος Μάξιμος παρέδωκε το πνεύμα του στα χέρια του αγαπημένου του Κυρίου, για να τον παραμυθήσει από τους κόπους και πόνους του η Κυρία Θεοτόκος η Βατοπαιδινή Μήτηρ του και Παραμυθία.

Η Θεία Πρόνοια, προκειμένου να μαρτυρήσει για τη σωστή ομολογία του Αγίου Μαξίμου και την ευαρέσκειά της για το ομολογιακό του έργο, οικονόμησε να κοιμηθεί ο Όσιος την ημέρα της μνήμης του ομώνυμου και προστάτη του Αγίου Μαξίμου του Ομολογητού, ημέρα που γιόρταζε και συνεχίζει να εορτάζει η Μεγίστη Μονή Βατοπαιδίου τη θαυματουργή της εικόνα την Παναγία την Παραμυθία, γεγονός που μαρτυρεί ότι η σκέψη και η αγάπη του Αγίου ήταν πάντοτε στη Μονή του και τη θαυματουργή της εικόνα και ότι επίσης ο πόθος του για επιστροφή παρέμεινε πάντοτε ακλινής, χωρίς όμως να μπορέσει να τον πραγματοποιήσει. Κι αυτό πάλιν από θεία Πρόνοια, ώστε το θείο σκήνος του να αποβεί – σαν άλλος μυθικός φοίνικας αναγεννώμενος από την τέφρα του – το θεμέλιο της πνευματικής του οικοδομής και του ιεραποστολικού του έργου στη Ρωσία, που συνεχίζεται μέχρι σήμερα. Ο αρχέκακος εχθρός διάβολος θέλησε να εμποδίσει το έργο του Οσίου, δηλαδή το έργο του Θεού, αλλά τραυματίσθηκε καίρια με τα δικά του όπλα και κατά το ψαλμικό: «η ρομφαία αυτού εισήλθεν εις την καρδίαν αυτού».

Γέρων κεκοιμηκώς από τη μαρτυρική του ζωή τελείωσε την επίγεια ζωή του και το αποστολικό έργο του, αναβαίνοντας στην επουράνια θριαμβεύουσα Εκκκλησία. Ήταν 86 περίπου χρόνων όταν κοιμήθηκε (1556) και είχεν υπηρετήσει μέχρι τελευταίας ικμάδας τη Ρωσική Εκκλησία και τον ευσεβή λαό της για συνολική περίοδο τριάντα οκτώ (38) χρόνων. Τα εικοσιέξι (26) χρόνια ήταν στη φυλακή υποκείμενος σε ανεικάστους ταλαιπωρίας.

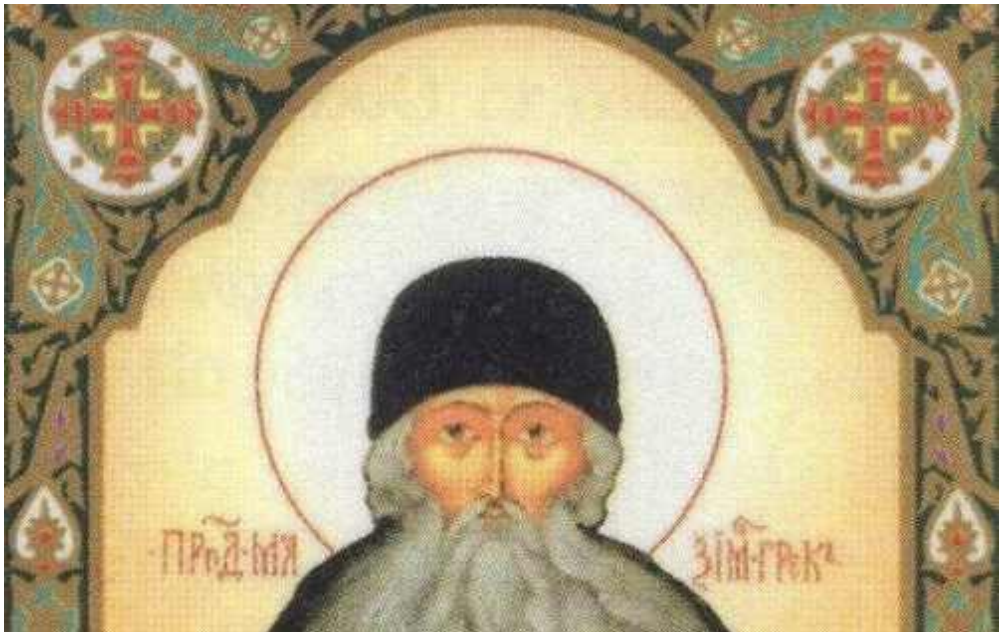

Το Οικουμενικό Πατριαρχείο της Κωνσταντινουπόλεως προέβηκε στον κανονισμό ως Αγίου του Μαξίμου του Γραικού το 1988. Στη συνέχεια τον ίδιον χρόνο και στην εορτή της χιλιετηρίδας της Ορθοδοξίας στη Μόσχα κανονίσθηκε σαν άγιος και από τη Ρωσική Εκκλησία.
Ο Άγιος Μάξιμος ο Γραικός αναδείχθηκε Πατέρας των Ορθοδόξων της Ρωσικής γης.

Ευχόμαστε ο Πανάγαθος Τριαδικός Θεός μας, που «έως άρτι εργάζεται» να αποστέλλει πάντοτε άξιους και άγιους εργάτες στον αμπελώνα Του, σαν τον ακάματο και μέγα Άγιο Μάξιμο, για τη σωτηρία όλων μας. Ευχόμαστε επίσης ο Θεός με τις πρεσβείες του Οσίου τούτου Πατέρα μας να δίδει τη Χάρη Του, για τη διαφύλαξη της ενότητας της πίστεως και το σύνδεσμο της αγάπης στη μία Αγία του Χριστού Καθολική και Αποστολική Εκκλησία.

Βατοπαιδίου το εξαίρετον χριστόθρεμμα,
Και όρους Άθω το πανεύοσμον αγλάισμα,
Θείον Μάξιμον τιμήσωμεν επαξίως ,
Των λειψάνων την σορόν ανακομίζοντες
Εκ Ρωσίας ένθα πλήθη κατεφώτισε,
Τούτω κράζοντες
Χαίροις Μάξιμε Μέγιστε.

Επιμέλεια: *πρωτοπρεσβύτερος Δημήτριος Αθανασίου*

πηγή: *Πνευματικά Θησαυρίσματα*